

DR. MICHAEL KUYUCU

michael@michaelsow.net

TV reytinglerinde iki başlılık mı var?

TRT son yıllarda geleneksel yönetim şekline çıkıp bir özel medya grubu gibi yönetilmeye başladı. Tecimsel radyo ve tv kanalları yayın hayatına başlamadan önce bir tekel olan kurum doksanlarda tecimsel kanalların yayına başlaması ve özel sermayeli radyo ve televizyon işletmelerinin faaliyete geçmesi ile beraber bu özelliğini kaybetti ve rekabet ortamına girdi. Doksanlar ve iki binli yıllarda özel sermayeli medya grupları ile rekabete giren kurum aslında en büyük sermayeli medya grubu, çünkü arkasında kapı gibi devlet sermayesi var, ama nedense bu özelliğini hiç bir zaman kullanmadı. Yani ekonomik güç kullanmak yerine ideolojik güç kullanmayı tercih etti.

İçerik olarak bir kamu kurumu gibi yayınlarına devam eden TRT ailesi son yıllarda özellikle televizyon alanında ciddi yatırımlar yaparak bir sürü kanal açtı. Belgeselinden tutun müziğine kadar her alanda farklı farklı tematik radyo ve tv kanalları kuruldu. İş öylesine garip bir hale geldi ki kimse TRT'nin sahip olduğu kanal sayısını bile bilmiyor. Çünkü TRT bu kanalları tanıtma ve işlet-

me konusunda çok yetersiz kaldı.

Bu kanalları işletmek için neler yapabilirim diye düşünmek varken, sistemi sorgulamaya ve sistemin zıttı bir yol haritası çizmeye çalıştı. Yani bir başka deyişle ne zaman işler istendiği gibi gitmese hemen "bilyelerimi verin ben oynamıyorum" diyen mızıkçı çocuklar gibi oyundan çekildi.

Bunu ilk olarak televizyon reytinglerinin ölçülmesi konusunda yaptı, sisteme ilk başkaldıran kurum TRT oldu ve AGB'nin ölçümlerinden ayrıldı. Bu davranış tv dünyasında bir milad oldu, ikinci restini üstüste başarısızlık aldığı Eurovision şarkı yarışmasına çekti. Oturup "acaba biz nerede hata yaptık" demek yerine Avrupa Yayın Birliğine anlamsız bir rest çekti ve yarışmaya katılma kararı aldı. Kararının gerekçesini açıklarken de "puanlama sisteminde ki tarafsızlığı" savundu. Oysa o tarafsız yapılan oylamadan en çok nemalanan ülkelerden biri de Türkiye idi.

Rest çekmek güzeldir, haklı ve saygılı olarak yapıldığında rest çekmek anlamlı olabilir ama "bilyelerimi ver ben oynamıyorum" tarzı restler komik oluyor. Onun için rest çekerken dikkat etmek gerekiyor, rest çekerken bireysel olmak yerine temsil edilen insanların da menfaatine hareket etmek gerekir.

Bu iki rest TRT tarihine geçti, ama hiç bir şeyi değiştirmedi. Reyting sisteminden çıkmak TRT'ye hiç bir şey kazandırmadı, Eurovision'a katılmamak aksine kaybettirdi. Avrupa'daki pek çok fan sitesi ve müzik yazarı Türkiye'nin Eurovision'a katılmamasını "Doğuya yönelen Türkiye'nin bilinçli bir hareketi olarak değerlendirdi. Bazı fan siteleri bizimle dalga geçti ve "Türkiye Asyavizyon'a katılsın, onlar artık Asya ülkesi olma yolunda ilerliyor" şeklinde yorumlar yazıldı. Çekilen bir rest bir anda Türkiye'nin Avrupa'daki imajına gölge düşürdü ve ılımlı İslam Ülkesi tezle-

ri bu kez Eurovision üzerinden yapılmaya başlandı.

Reyting konusunda çekilen rest sektörde bir ikillik yarattı. Televizyon mecrasında kanallar TİAK'a bağlı olarak faaliyetlerini sürdüren TNS 'nin ölçülmesi ile ölçülürken, TRT, SBT analiz ile ölçülüyor. Yani televizyon mecrasında iki ayrı araştırma şirketi sektörü ölçebiliyor ve TİAK buna hiç bir şey söyleyemiyor. Radyoda ise durum çok farklı, sizi tek bir şirket ölçüyor o şirket dışında şirketlerin yaptığı ölçümlerini TİAK kabul etmiyor, ve TRT gibi farklı şirketlere reytinglerini ölçtüren şirketlere reklam verilmiyor. TİAK ise bu konuda pek bir şey yapamıyor, çünkü boru değil, TRT Genel müdürünün iktidardan aldığı desteği biliyorlar ve tabiri yerindeyse bu iki başlılığa ses çıkarmak yemiyor.

Şu an TV mecrasında reytingler iki ayrı kurum tarafından ölçülüyor, biri TİAK'ın kabul ettiği TNS 'nin ölçümleri, diğer ise TRT'nin ölçüm yaptığı SBT Analiz. Geçenlerde TRT bir basın açıklaması yaparak "Bazı basın yayın organlarında "TRT'nin yeniden TNS (TİAK) ölçüm sistemine dahil olacağına" dair haberler yapılmıştır. TRT Kurumu, halen SBT Analiz ile televizyon izlenirliğini anlık olarak takip etmektedir." diyerek SBT Analiz tarafından ölçülmeye devam edeceğini açıklamıştır. TRT bu açıklama içinde "TRT'nin kullandığı TV ölçüm sistemi sadece TRT kanallarını değil; tüm TV'lerin izlenirliğini ölçmektedir. Birçok TV kuruluşu da bu sistemi kullanmıştır" diyerek kendi ölçüm sisteminin reklamını da yaptı.

Şu an televizyon mecrasının ölçülmesinde iki başlılık var, bu tekelcilikten iyidir, ama benim merak ettiğim asıl konu şu: TİAK adlı kuruluş bu na neden ses çıkarmıyor? Bu iki başlılığı bir başka medya grubu yapsaydı onu anında yerlerdi ama iş TRT olunca bakıyorum herkes susuyor, çünkü TRT'ye karşı çıkmanın iktidara karşı çıkmak anlamına geldiğini biliyorlar.